

**Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка
ФАКУЛЬТЕТ МИСТЕЦТВ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

Богдан БУЯК

«26» травня 2026 р.

**ПРОГРАМА ТВОРЧОГО КОНКУРСУ
для вступників спеціальності
В6 Перформативні мистецтва
спеціалізації В6.01.**

**Освітня програма «Акторське мистецтво»
при вступі на навчання для здобуття першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти**

**для вступників на базі ОКР «молодший спеціаліст», «фаховий
молодший бакалавр»**

Тернопіль 2026 р.

Програма творчого конкурсу для вступників на базі фахової передвищої освіти на основі ОКР «Молодший спеціаліст» та «Фаховий молодший бакалавр», спеціальності В6 Перформативні мистецтва «Акторське мистецтво». Тернопіль, 2026. 12 с.

Програму розробили:

Доцент кафедри театрального мистецтва, доцент, доктор філософії – Марія КИРЕЯ

Професор кафедри театрального мистецтва, професор, народний артист України – Вячеслав ХІМ'ЯК

Пояснювальна записка

Підготовка фахівця з театрального мистецтва передбачає наявність природних акторських даних, особливості творчої уваги та темпераменту, своєрідність чарівливості, здібність до образного мислення, органічність, відчуття правди, а також володіння знаннями про театральне мистецтво, які необхідні для виховання професійних акторів для театру та кіно.

Програма творчого конкурсу складається на основі загальних вимог, які необхідні для майбутнього оволодіння акторською технікою, методикою створення художнього образу, навичками роботи з режисером і творчою діяльністю в театрі та кіно.

Програма творчого конкурсу призначена для вступників до Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка за спеціальність «Перформативні мистецтва» спеціалізації Сценічне мистецтво освітньої програми «Акторське мистецтво».

Програма творчого конкурсу має на меті перевірити:

- а) природні дані абітурієнта;
- б) рівень володіння художнім словом;
- в) пластичні, вокальні, музичні та акторські здібності;
- г) знання з історії театрального мистецтва.

Перевірка відбувається очно у формі прослуховування художнього читання (вірша, прози, байки, монологу), перегляду пластичних, вокальних, акторських здібностей (пісні, танцю, етюд) та співбесіди.

Творчий конкурс проводиться очно, відповідно до встановленого розкладу, в один тур з оцінюванням за шкалою від 0 до 200 балів. Час на підготовку – 10 хв. Вступники, які отримали оцінку нижче мінімально встановленого прийнятною комісією балу (100 балів), не допускаються до участі у конкурсному відборі на навчання.

СТРУКТУРА І ЗМІСТ ТВОРЧОГО КОНКУРСУ:

1. РІВЕНЬ ВОЛОДІННЯ ХУДОЖНІМ СЛОВОМ:

1.1. Виконати вірш, прозовий твір (уривок), байку та монолог з п'єси. Твори повинні відрізнятися за стилем, жанром та емоційною напругою.

Оцінювання відбувається, виходячи з рівня виконання абітурієнтом художнього твору, розуміння його, багатство уяви, міри емоційності, уміння передати характер твору, відчутти жанр та стиль твору.

Орієнтовний репертуар:

а) поезія: І. Франко „Каменярі”; Т. Шевченко „Лілея”; Леся Українка „Стояла я і слухала весну”; Ліна Костенко „Доля”; Олена Теліга „Подорожній”;

б) прозовий твір: уривок з повісті О. Довженка „Зачарована Десна”; уривок з роману М. Матіос „Солодка Даруся”; уривок з повісті О. Гончара „Тронка”; новела В. Стефаника „Побожна”; О Генрі „Дари волхвів”;

в) байка: Г. Сковорода „Байка про котів”; Л. Глібов „Вовк та ягня”; С. Руданський „Сто хортів”; М. Годованець „Голуб і Лелека”; Лафонтен „Зачумлені звірі”;

г) монолог Микити „Дай серцю волю, заведе в неволю” М. Кропивницького; монолог Марусі „Маруся Богуславка” М. Старицького; монолог Івана „Суєта”, „Житейське море” І. Тобілевича; монолог Маклени „Маклена Граса” М. Куліша; монолог Олени „На перші гулі” С. Васильченка.

2. ПЕРЕВІРКА АКТОРСЬКИХ, МУЗИЧНИХ, ВОКАЛЬНИХ ТА ПЛАСТИЧНИХ ЗДІБНОСТЕЙ.

2.1. Виконати вокальний твір – народну або авторську пісню під супровід (фонограма (мінус) , або акомпанемент) чи без супроводу, та танець (у будь якому стилі).

Оцінювання відбувається на основі виявлення вокальних даних, музичного слуху, відчуття метроритму, координації та пластики тіла.

Орієнтовний вокальний репертуар:

а) народні пісні: українська народна пісня „Гандзя”, українська народна пісня „Глибока криниця”, українська народна пісня „Несе Галя воду”;

б) авторські пісні: музика та слова В. Івасюка „Червона рута”; музика О. Білаша, слова Д. Павличка „Два кольори”; музика В. Верменича, слова М. Сингаївського „Чорнобривці” і т.п.

Орієнтовний танцювальний репертуар:

а) народні танці: гопак, коломийка, полька;

б) сучасні танці;

в) спортивні бальні танці.

2.2. ВИКОНАННЯ ЕТЮДІВ

Абітурієнт виконує два різнохарактерні етюди (один самостійно підготовлений, а другий – запропонований комісією).

Оцінювання: композиція, віра в запропоновані обставини, органічність поведінки, рівень уяви та фантазії, ступінь віри.

Орієнтовні теми етюдів:

а) «Запізнення на іспит»;

б) «Невдале побачення»;

в) «Набридлива муха».

2.3 СПІВБЕСІДА

Співбесіда, виявляє знання драматургії, видатних постатей театрального мистецтва та кіно, а також суміжних видів мистецтва, художній кругозір та смак. Оцінюється цілісність змісту відповідей абітурієнта, здатність образно сприймати явища навколишньої дійсності, емоційно реагувати на них, спостережливість та вольові якості, рівень обізнаності в мистецтві театру та кіно.

Орієнтовний перелік питань для співбесіди:

1. Чому ви обрали саме акторське мистецтво? Що для вас є головним у цій професії – слава, можливість самовираження чи дослідження людської психології?

2. Як ви розумієте вислів «акторська праця»? Чи готові ви до щоденних важких фізичних та емоційних навантажень, репетицій по 10-12 годин і критики з боку художнього керівника курсу?

3. Чи вмієте ви долати страх перед публічним виступом і великою аудиторією? Що ви робите, коли забуваєте текст або коли щось іде не за планом?

4. Чи готові ви грати маленьку, епізодичну роль так само віддано, як і головну?

5. Як ви реагуєте, якщо режисер або педагог каже, що ви робите сцену абсолютно неправильно? Чи вмієте ви швидко відмовлятися від власних ідей на користь задуму режисера?

6. Чи готові ви заради ролі кардинально змінити зовнішність (постригтися, змінити колір волосся) або вчитися новим складним навичкам (фехтування, акробатика, вокал)?

7. Який театр у вашому місті чи регіоні ви відвідуєте найчастіше? Охарактеризуйте репертуар цього театру: які вистави вам подобаються і чому?

8. Назвіть театральну виставу, яка вразила вас останнім часом найсильніше. Опишіть акторську гру в цій виставі — чи вірили ви виконавцям і що саме вас зачепило?

9. Кого із сучасних українських театральних акторів чи акторок ви знаєте? Чия манера гри є для вас прикладом чи орієнтиром?

10. Назвіть ваших улюблених акторів сучасного українського кіно. У яких фільмах ви їх бачили і які акторські прийоми вам запам'яталися?

11. Чи звертаєте ви увагу на те, хто поставив виставу або зняв фільм? Назвіть одного-двох сучасних українських режисерів, чий творчий почерк вам цікавий.

12. Яку художню книгу (п'єсу, роман, оповідання) ви прочитали останнім часом не за шкільною програмою? Якого персонажа з цієї книги ви мрієте зіграти і чому?

13. Що таке театр у вашому розумінні? Чим театральне мистецтво відрізняється від усіх інших видів мистецтва?

14. Які види театрів ви знаєте? Які особливості існують, наприклад, у музично-драматичному театрі?

15. Назвіть основні жанри драматургії. Як ви вважаєте, у якому жанрі вам сьогодні простіше існувати — у комедійному чи драматичному/трагічному? Чому?
16. Як ви розумієте жанр трагікомедії? Чи важко, на вашу думку, змусити глядача одночасно сміятися і плакати в межах однієї сцени?
17. Хто такі корифеї українського театру? Чому їхня діяльність була важливою для України наприкінці ХІХ століття і які їхні п'єси ви знаєте або читали?
18. Що ви знаєте про Леся Курбаса та його театр «Березіль»? Чому його вважають головним реформатором української сцени?
19. Як ви розумієте назву «українське поетичне кіно»? Які фільми цього напрямку ви дивилися і чим вони візуально відрізняються від звичайних побутових фільмів?
20. Що ви знаєте про творчість Олександра Довженка? Які його кінороботи ви можете назвати і в чому полягає їхня особливість?
21. На сцені все штучне — декорації з картону, бутафорська зброя, замість отрути чи вина — звичайна вода. Як актору змусити себе та глядача повірити в реальність цих предметів? Що таке сценічна уява?
22. Що означає «діяти на сцені»? Чи може актор просто красиво стояти і говорити текст, чи за кожним словом має стояти внутрішня мета і дія?
23. Що таке акторський ансамбль? Чому на сцені важливо не просто показувати себе, а уважно слухати і бачити свого партнера?
24. Що таке характерність персонажа? Як за допомогою ходи, голосу, жестів чи міміки змінити себе до невпізнаності на сцені, але залишитися щирим?
25. Як ви думаєте, чи відрізняється гра актора на сцені театру від гри перед камерою в кіно? Де, на вашу думку, грати складніше і чому?
26. Коли актор мовчить на сцені, а говорять інші персонажі, що він має робити в цей момент? Чи можна просто чекати своєї наступної репліки?
27. Що для вас означає імпровізація? У яких ситуаціях на сцені вона є рятівною, а коли може зіпсувати виставу.
28. У театральному середовищі кажуть: «Запізнення на репетицію — це зрада колективу». Чи згодні ви з цим? Чому пунктуальність в акторській професії є критично важливою?

29. Як ви діятимете, якщо ваш партнер по сцені грає слабо або припускається помилок під час виступу? Чи підтримаєте ви його, чи спробуєте виділитися на його фоні?

30. Яким ви бачите свій шлях після закінчення університету? Чи мрієте ви працювати у великому державному репертуарному театрі, зніматися в кіно, чи створювати власні незалежні акторські проєкти?

П'єси рекомендовані для прочитання та обговорення на співбесіді

1. Брехт Б. «Матінка Кураж та її діти»;
2. Карпенко-Карий І. «Суєта»;
3. Квітка-Основ'яненко Г. «Сватання на Гончарівці»;
4. Котляревський І. «Наталка-Полтавка»;
5. Кропивницький М. «Дай серцеві волю...»;
6. Куліш М. «Народний Малахій»;
7. Мольєр Ж.Б. «Тартюф»;
8. Старицький М. «Не судилось»;
9. Шекспір У. «Гамлет».

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ:

3.1. Вірш:

21 – 25 балів – високохудожнє розуміння абітурієнтом змісту твору, багатство уяви, висока міра емоційної схвильованості, здатність зацікавити слухача, уміння передати жанр та стиль автора;

11 – 20 балів – належне розуміння абітурієнтом змісту твору, здатність захопити слухача, відчуття стилю автора, незначна уява, середня міра емоційної схвильованості;

6 – 10 балів – невисока міра емоційної схвильованості, допущення текстових помилок, окремі неточності у трактуванні твору;

0 – 5 балів – зриви під час виконання твору, невиконання твору до кінця, невиконання твору.

3.2. Прозовий твір:

21 – 25 балів – високохудожнє розуміння абітурієнтом змісту твору, багатство уяви, висока міра емоційного впливу, здатність зацікавити слухача, уміння передати жанр та стиль автора;

11 – 20 балів – належне розуміння абітурієнтом змісту твору, здатність захопити слухача, відчуття стилю автора, незначна уява, середня міра емоційної схвильованості;

6 – 10 балів – невисока міра емоційної схвильованості, допущення текстових помилок, окремі неточності у трактуванні твору;

0 – 5 балів – зриви під час виконання твору, невиконання твору до кінця, невиконання твору.

3.3. Байка:

21 – 25 балів – високохудожнє розуміння абітурієнтом змісту твору, багатство уяви, висока міра емоційної схвильованості, здатність зацікавити слухача, уміння передати жанр та стиль автора;

11 – 20 балів – належне розуміння абітурієнтом змісту твору, здатність захопити слухача, відчуття стилю автора, незначна уява, середня міра емоційної схвильованості;

6 – 10 балів – невисока міра емоційної схвильованості, допущення текстових помилок, окремі неточності у трактуванні твору;

0 – 5 балів – зриви під час виконання твору, невиконання твору до кінця, невиконання твору.

3.4. Монолог:

21 – 25 балів – високохудожнє розуміння абітурієнтом змісту твору, багатство уяви, висока міра емоційної схвильованості, здатність зацікавити слухача, уміння передати жанр та стиль автора;

11 – 20 балів – належне розуміння абітурієнтом змісту твору, здатність захопити слухача, відчуття стилю автора, незначна уява, середня міра емоційної схвильованості;

6 – 10 балів – невисока міра емоційної схвильованості, допущення

текстових помилок, окремі неточності у трактуванні твору;

0 – 5 балів – зриви під час виконання твору, невиконання твору до кінця, невиконання твору.

3.5. Вокальні здібності:

21 – 25 балів – високий художній рівень виконання пісні, розкриття вокальної природи голосу – гнучкості, легкості у виконанні різних технічних, динамічних та штрихових прийомів;

11 – 20 балів – високий художній рівень виконання пісні, допущення окремих неточностей у передачі засобів музичної виразності (невиразність дикції та артикуляції);

6 – 10 балів – інтонаційно чисте виконання пісні, але допущення низки помилок (форсування звуку, темпові, ритмічні, темброві неточності, неякісне втілення музичного образу твору).;

0 – 5 балів – інтонаційно нечисте виконання пісні, спів без опори на дихання, зрив словесного тексту, відсутність відчуття ладу, метроритму.

3.6. Пластичні здібності:

21 – 25 балів – точне відтворення образу танцювальними рухами в метроритмічному, музичному та пластичному відношенні, змістовне і образне розкриття характерних стильових і жанрових особливостей у танці;

11 – 20 балів – відтворення образу танцювальними рухами з незначними неточностями в метроритмічному, музичному та пластичному плані, неповне змістовне і образне розкриття характерних стильових і жанрових особливостей у танці;

6 – 10 балів – відтворення образу танцювальними рухами з помилками в рисунку композиції, неточність рухів, допущення помилок в метро-ритмі;

0 – 5 балів – відтворення образу танцювальними рухами із значними музично-ритмічними неточностями, зриви з метро-ритму, відсутність

образу, пластики, характерних танцювальних рухів, відмова від виконання танцю.

3.7. Етюди:

21 – 25 балів – високий рівень творчої уяви та фантазії в процесі виконання етюдів, точність рухів і органічність дій у запропонованих обставинах, високий ступінь віри в них, чіткість жестів, міміки, пластики;

11 – 20 балів – належний рівень творчої уяви та фантазії в процесі виконання етюдів, допущення незначних неточностей і дій у запропонованих обставинах, незначний ступінь віри в них, допущення незначних помилок у жестах, міміці, пластиці;

6 – 10 балів – невисокий рівень творчої уяви та фантазії в процесі виконання етюдів, допущення суттєвих помилок у рухах і діях у запропонованих обставинах, низький ступінь віри в них, допущення помилок в жестах, міміці, пластиці;

0 – 5 балів – відсутність творчої уяви та фантазії в процесі виконання етюдів, відсутність адекватних дій у запропонованих обставинах, жести, міміка, пластика не відповідають розвитку сюжетної лінії.

3.8. Співбесіда:

21 – 25 балів – глибоке знання творів театрального мистецтва, їх провідних діячів;

11 – 20 балів – належне знання творів театрального мистецтва та художньої літератури;

6 – 10 балів – неглибокі знання творів театрального мистецтва та художньої літератури;

0 – 5 балів – поверхове знання творів театрального мистецтва та художньої літератури .

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Гладишева А.О. «Сценічна мова» (дикція і орфоепія): навч. посібник КДІТМ ім. Карпенко-Карого, 2001.
2. Гладишева А.О. Сценічна мова. Основні поняття та їх тлумачення: навч. посібник. К.: КДІТМ, 2003. 96 с.
3. Оскар Г.Броккет, Франклін Г.Гілді. Історія театру (10-те видання)/Пер. з англійської: Тетяна Дитина, Назар Козак, Ганна Лелів, Галина Сташків. Львів: Літопис, 2014.
4. Патріс Паві. Словник театру. Львів, 2006.
5. Григор Лужницький. Український театр. Наукові праці, статті рецензії: Збірник праць. Львів, 2004. Т. 1. Наукові праці.
6. Григор Лужницький. Український театр. Наукові праці, статті рецензії: Збірник праць. Львів, 2004. Т. 2. Статті, рецензії.
7. Липківська А.К. Драматичний театр України новітньої доби (кінець ХХ – початок ХХІст.) Довідково-аналітичні матеріали до колективних монографій «Нариси з історії театрального мистецтва України ХХст.» та «Театральне мистецтво України ХХ століття: антологія вистав». Наукове видання. Київ, 2011.
8. Ігнатюк М.М., Сулятицький М.І. Свічадо зореслова: Посібник-хрестоматія зі сценічної мови для студентів вищих навчальних закладів культури і мистецтв. Тернопіль: Навчальна книга - Богдан. 2011. 532 с.
9. Раденко Ю.В. Сценічна мова : навч. посіб. - Київ: Київ. нац. ун-т культури і мистецтв, 2015. - 318 с.: іл.
10. Курбас Лесь Філософія театру / Лесь Курбас ; упорядн. М. Лабінський ; післямови М. Москаленко, Д. Лабінська ; редактор М. Москаленко. Харків-Київ : Видавець Олександр Савчук; Видавництво «Основи», 2022. 920 с.